Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.
Nr. 1. Zakopane, dnia 1-go stycznia 1927 r. Rok V.

GŁOS ZAKOPIAŃSKI

Pismo tygodniowe z listą gości i informatorem.

Cena 30 gr. REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Zakopane, Krupówki 20. Telefon 56.

Warunki prenumeraty: kwartalnie 2 zł. 50 gr. — Cena ogłoszeń: za wiersz wysokości 1 mm, szerokości 1 szpalty 20 groszy za tekstem; 30 groszy w tekście; 40 groszy na 1 stronie przed tekstem; za adres w skorowidzu, najmniej 10 razy. za każdy raz 1 zł.

Redakcja „Głosu Zakopiańskiego“ poświęca numer niniejszy Obchodowi Jubileuszowemu 25-lecia istnienia Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc“ w Zakopanem.

KOŁO PRZYJACIÓŁ AKADEMIKA POLSKIEGO W ZAKOPANEM

urządza

Obchód Jubileuszowy 25-lecia istnienia Domu Zdrowia „POMOC BRATNIA“ w Zakopanem,

który odbędzie się w Zakopanem dnia 3 i 4-go stycznia 1927 r. według następującego programu:

3 stycznia od godz. 8 do 11 wieczór zebranie towarzyskie w restauracji „Tatrzańskiej“.

4 stycznia o godz. 9 rano Msza św. w kościele parafjalnym;

o godz. 10.15 rano zwiedzanie Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc“;

o godz. 11 rano, zwiedzanie wzorowego Sanatorjum Nauczycielskiego;

o godz. 12 rano, zebranie Członków Zjazdu w sali Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc“ w Zakopanem:

a) zagajenie Zjazdu przez prezesa Koła Przyjaciół Akademika Polskiego dra Józefa Żychonia;
b) przemówienia Delegatów;
c) zadania przyszłości;
d) zakończenie Zjazdu.

O godzinie 9-tej wieczorem RAUT w salach Sanatorjum Polskiego Czerwonego Krzyża.

Program Tygodnia Akademickiego

w dniach od 31 grudnia 1926 do 6 stycznia 1927 r.

Dnia 31 XII. 1926 r.: Wieczór Sylwestrowy w restauracji „Morskie Oko“, „Tatrzańskiej“ i pp. Trzaski i Karpowicza, za opłatą 1 zł na dochód Domu Zdrowia „P. B.“

Dnia 1 I. 1927 r.: Skoki narciarskie, na wielkiej skoczni, o g. 12 w południe. zorganizowane przez Sekcję Narciarską P. T. T. i „Sokola“.

Dnia 2. I. 1927 r.: „Bal zabawek“ w salach „Morskiego Oka“ zorganizowany przez S. T. E. T. S. P.

Dnia 3. I. 1927 r.: Kino-teatr „Sokół“.

Dnia 4. I. 1927 r.: Zjazd jubileuszowy i Raut.

Dnia 5. I. 1927 r.: Bal w salonach „Bristol“, początek o godz. 10 wiecz. — Wstęp 5 zł.

Dnia 6. I. 1927 r.: „Szopka Zakopiańska“, urządzona przez Sekcję T. E. i Plastyków T. S. P.

Całkowity względnie częściowy dochód tych imprez przeznacza się na rozbudowę Domu Zdrowia „Pomoc Bratnia“ w Zakopanem.

Loterja pamiątek zakopiańskich.

Bilety w cenie 1 złoty będą sprzedawane w ciągu Tygodnia Akademickiego. — Wystawa fantów w sklepie „Ozdoba“ przy ul. Krupówki. — Wygrane fanty będą wydawane 7 stycznia w sklepie „Ozdoba“. O poparcie celów T-wa i liczny udział w Obchodzie uprasza **Prezydjum Koła Przyjaciół Akademika i Komitet Obchodu:** Mjr. Białynicki-Birula, Krystyna Brudzińska, Dr Bulanda, Dr Z. Czaplicki, Prof. Ciehocki, Józef Curuś, Dr Józef Diehl, Dr. L. Fischer, Dr S. Góra, Dr S. Hierowski, Marjan Jamontt, Dr S. Jasiński, M. Karczewska, F. Kosiński. J. Kotarbiński, Dr Kraszewski, Wojc. Krzeptowski, Edw. Listowski, Dyr. Malicki, Dr K. Morawski, Dyr. Mochnacki. Dr Mischke, Dr Mróz, Pułk. Pokorny, Wojciech Roj, A. Rumiński, Starosta Strzelbicki, Radca Starosolski, Dyr, Stryjeński, M. Skibiński, Dr Staroniewicz. Prof. W. Stopowy, Dyr. S. Turowski, Dr Józef Żychoń.

W dzień Jubileuszu Domu Zdrowia „Pomoc Bratnia“.

„Młodzież nasza — to przyszłość Polski!“ Hasła tego używamy często przy wszelkich okazjach społecznej pracy dla dobra tejże najmilszej sercu naszemu młodzieży... Jeżeli z trwogą śledzimy każdy ruch w społeczeństwie, który mógłby zatruć duszę naszej młodzieży, nie zapominajmy również o tem, że największym wrogiem wszelkiego rozwoju ducha zdrowego, jest choroba fizyczna, ta niedomoga ciała. która pozbawia sił do lotu, więzi duszę...

Leży przedemną 13 broszurek — wszystkie te różnobarwne okładki kryją jedno wielkie dzieło — prawdziwie chrześcijańskie, oparte na zasadzie miłości bliźniego...

Są to sprawozdania Zarządu Towarzystwa Domu Zdrowia uczącej się młodzieży polskiej: „Pomoc Bratnia“ w Zakopanem.

W pierwszem sprawozdaniu rocznem „Pomocy Bratniej“ kiedy to na Chramcówkach w skromnym domku góralskim kilka szlachetnie myślących i niepospolitą energją obdarzonych jednostek otworzyło tę humanitarną placówkę; napisał ówczesny przewodniczący Dr Józef Żychoń te słowa: „Są stowarzyszenia, któremi całe nasze społeczeństwo zajmować się i opiekować powinno: są to wykładniki potrzeb ogólnych, powołane do życia koniecznością, duchem czasu i postępu“...

Celem Towarzystwa jest i było zawsze tosamo, ułatwienie kuracji klimatycznej niezamożnej młodzieży szkół średnich i wyższych.

Dwunastu członków komitetu „Bratniej Pomocy“ zebranych w dniu 14 czerwca 1900 r. w ówczesnej „Czytelni Zakopiańskiej“ (willa Polauka) przyjęło do wiadomości, zatwierdzony już przez władzę statut Towarzystwa i wybrano pierwszy Zarząd „Pomocy Bratniej“...

Godzi się dziś w rocznicę dwudziest[illegible] lecia, nazwiska te wymienić, a więc: Dyonizy Kirkor jako przewodniczący, Michał Siudak zastępca. Karol Przybylski skarbnik, Marjan Bogdany sekretarz. Komisję rewizyjną tworzyli: Dr M. Hawranek. Dr J. Żychoń i R. Szymański. Wśród pierwszych członków honorowych jest nazwisko Emilji Brzozowskiej, Henryka Sienkiewicza, Henryki Wawelbergowej, Józefa Leśkiewicza. Anny Czarneckiej i wielu innych. którzy zrozumiawszy potrzebę tego stowarzyszenia, przyszli z pomocą materjalną i moralną.

Każde następne sprawozdanie wlewa otuchę w serce. gdyż „złota lista“ zacnych przyjaciół zwanego popularnie „Bratniaka“ rośnie. Spotykamy nazwiska, tak wśród dobrodziejów jak i pacjentów, dziś ludzi na wysokich stanowiskach. zasłużonych dla kraju.

„Bratnia Pomoc“ stała się tem. czem być powinna. połączyła w sobie Polaków z trzech zaborów. korporacje i stowarzyszenia młodzieży uniwersytetów zagranicznych, stała się ośrodkiem braterskiego zjednoczenia serc bratnich niosących ulgę cierpiącym kolegom.

Od roku 1907 oprócz stale wybieranego prezesem Zarządu Towarzystwa, Dra J. Żychonia, widnieje nazwisko Dra Antoniego Kuczewskiego. tudzież żony jego p. Józefy Kuczewskiej, bardzo zasłużonych w pracy dla „Bratniaka“... Radę nadzorczą stanowili: Dr Edmund Brzeziński, Dr Bronisława Dłuska i Tadeusz Korniłowicz.

Z kolei biorę do ręki biało oprawną broszurę. zdobniejszą od innych — jubileuszowe sprawozdanie dziesięciolecia istnienia „Pomocy Bratniej“.

Zarząd tensam prawie bez zmiany. Mają się już czemś pochwalić — kilka listów dawnych pacjentów, to wzruszające dokumenty wdzięczności.

Oto co pisze prof. Dr ks. Stanisław Trzeciak o ówczesnym „Bratniaku“.

„Zwiedzając zakład napotykamy tu młodzież polską ze wszystkich dzielnic naszych, z uniwersytetów niemieckich, a nawet z głębi Rosji.

Obok Polaków są tu Rusini i Litwini, znajdują się również i żydzi. Gruźlica nie zna narodowości. nie oszczędza żadnej religji, słuszne zatem. by lecząc z niej pominąć walki. wywołane ludzkiemi namiętnościami. a wpatrywać się tylko w postać Chrystusa. wskazującego nam na miłosiernego Samarytanina jako ideał prawdziwej miłości bliźniego. Lecz słuszna i konieczna rzecz również, by społeczeństwo bez względu na wyznanie. tudzież bratnie narody przyszły z pomocą owemu Zakładowi“.

Dziesięciolecie istnienia „Bratniej Pomocy" w tych słowach zacnego kapłana święciło dzień chwały.

W 1911 roku „Pomoc Bratnia" nabywa dom na Gubałówce — willę „Grażynę". Przy pomocy ludzi dobrej woli następuje przebudowa willi na „dom zdrowia", a czynni są tam honorowo p. Leopold Winnicki i dawny gospodarz „Bratniaka" p. Litwinowicz.

Sprawozdanie ostatnie przedwojenne z roku 1912—13 — (prezesem był wówczas Dr Kazimierz Dłuski) — objaśnia nas, jak ciężkim był ten rok pod względem finansowym, a jak niespodziewanie jednak darem p. St. M. Grohmanów oraz pożyczką banku Krajowego. placówka ta została uratowaną. Przemawiali wtedy do serc ludzkich i do ofiar zachęcali wielcy w narodzie: Henryk Sienkiewicz, Stanisław Witkiewicz.

Ten ostatni powiada: „Wobec społecznego znaczenia gruźlicy. wobec tego, że młodzież jest najbardziej na nią narażona i wobec sądzę znaczenia życia młodzieży, instytucja taka jest konieczną. tak absolutnie nieodłączną od życia zbiorowego. które osiągnęło jakie takie uspołecznienie, że hańbą jest po prostu stan tej sprawy u nas. Bierność i obojętność na niektóre objawy życia jest niekiedy przestępstwem, taką jest obojętność na całą tę sprawę i to niedbalstwo, z jakiem się traktuje instytucję wielkiego użytku, jak „Pomoc Bratnia".

Dziś z okazji 25-lecia Domu Zdrowia „Pomoc Bratnia" gdy w dniu 4 stycznia zwołany jest zjazd jubileuszowy — w odrodzonej Polsce trzeba prowadzić dalej dzieło. tak świetnie zapoczątkowane przez dzielnych i zacnych ludzi.

Po wojnie. walka z gruźlicą jest hasłem dnia dzisiejszego, a gdzież ją prowadzić należy skuteczniej. niżeli tu w Zakopanem. gdzie przez tyle lat przetrwała placówka pierwszego ludowego sanatorjum, dostępnego dla młodzieży niezamożnej.

Wybudowanie pawilonu na 100—150 łóżek odpowiadającego nowoczesnym wymogom sanatoryjnym — powinno być właściwym celem tych, którzy w jubileuszu wezmą udział. Pamiętajmy o tych „dwunastu". którzy w r. 1900 rozpoczęli to dzieło — popatrzmy też wyżej od „Bratniaka" na wspaniałe „sanatorjum nauczycieli szkół powszechnych" i bierzmy z nich przykład. Wytrwałością i zrzeszeniem się. można wiele uczynić — tylko trzeba chcieć!

A nie wątpię, że cała Polska. jak długa i szeroka, chce ratować zdrowie polskiej młodzieży. Otuchy nam dodadzą słowa psalmisty polskiego:

Niech was darmo nie przestrasza.
Że dziś podłość górą wszędzie!
Z wiary waszej — wola wasza.
Z woli waszej — czyn wasz będzie!"

Krystyna Brudzińska.

Zakopane, styczeń 1927 r.

25-lecie istnienia Domu Zdrowia

„Bratnia Pomoc" w Zakopanem.

Zaobserwowany już przed wojną objaw szerzenia się gruźlicy wśród młodzieży szkolnej i akademickiej skłonił grono osób pojmujących doniosłość zagadnienia do podjęcia akcji. która w drobnych przynajmniej narazie rozmiarach zapobiegłaby spustoszeniu. jakie choroba ta zaczynała czynić. Rzeczą konieczną i niecierpiącą zwłoki było założenie uzdrowiska klimatycznego w Zakopanem. Projekt ten natrafiał jednak na poważne przeszkody... Jedną z nich był zupełny niemal brak środków. drugą — rozbicie młodzieży i społeczeństwa pod trzema zaborami zostającego. Rozciągnąć nici organizacyjne na całą Polskę, zgrupować młodzież wszystkich dzielnic i przez tę łączność zebrać potrzebne na założenie sanatorjum środki — oto było zadanie organizatorów, zadanie trudne, jednak — jak się okazało — dające się zrealizować.

W roku 1900 powstało „Towarzystwo Domu Zdrowia Pomoc Bratnia w Zakopanem", jednoczące pod hasłem walki z gruźlicą wśród uczącej się młodzieży — młodzież szkolną i akademicką, ofiarnych a wielkość celu pojmujących członków starszego społeczeństwa i instytucje, stojące w związku z tem zagadnieniem. Ze względu na konieczność zześrodkowania powyższych wysiłków, organizację Towarzystwa oparto na miejscowych autonomicznych Kołach środowiskowych. W ten sposób zostało zagadnienie pomocy akademikom podobnie szeroko i racjonalnie postawione jak dziś. Ażeby módz oprzeć byt Towarzystwa na jaknajpewniejszych podstawach finansowych i uzyskać możliwie wielki kapitał, podzielono członków na szereg kategoryj. poczawszy od członków założycieli, płacących jednorazowo 200 koron, poprzez wspierających (20 kor. rocznie) i nadzwyczajnych, a skończywszy na zwyczajnych, w których grupowała się młodzież. O rozmachu i energji, z jaką przystąpiono do akcji kaptowania członków, a zarazem o popularności i zrozumieniu zadań Domu Zdrowia świadczy poniższe zestawienie liczby członków:

Ilość członków

	założycieli	honor.	wspier.	zwycz
w r. 1900/1	8	1	45	70
1903/4	51	2	106	100
1906/7	66	2	88	700
1909/10	79	7	135	1352

Równolegle z tem szła działalność Władz Towarzystwa w kierunku wykonania budowy Domu Zdrowia. Jeszcze pierwszego roku w jesieni wynajęto 1 dom na Chramcówkach, a następnego roku rozporządzano już 4 domami i odtąd ilość miejsc i kuracjuszy stale wzrastała — 27 w II roku, 43 w III roku, a 129 w dziesiątym roku. Tem niemniej warunki prowadzenia Domu były fatalne: rozrzucony po szeregach domów przy nadmiernych czynszach i wysokich kosztach administracyjnych sam Zakład pochłaniał spore sumy. Z tej samej przyczyny opieka lekarska i hygjena były utrudnione. Marzeniem ówczesnego Zarządu. na czele którego stał założyciel te instytucji Dr Żychoń, było nabyć ówcześnie dzierżawioną willę Sienkiewiczówkę. W 1907 marzenie urzeczywistniło się. — Sienkiewiczówka stała się własnością Domu Zdrowia. Uprościło to i obniżyło koszta administracji znacznie, jednak szczupłość miejsc i położenie nie mogły odpowiadać zapotrzebowaniu. Z okazji 10-lecia rozpoczęta akcja pozwoliła na zakupno szerszej posiadłości na stokach Gubałówki z obszerną willą oraz na dobudowanie budynku gospodarczego i pawilonu dla pań. Czyn był heroiczny. Z romantyczną odwagą patrzono w przyszłość — lecz zostało jeszcze 85.000 długu i gdyby nie obywatelski czyn pp. Grohmanów i niespodziewana pożyczka choć na ciężkich warunkach sytuacja byłaby nader smutną. Wierzono, że jak z poprzednich opresyj, tak i z tej „Bratniak" wyjdzie cało.

Wojna zastała „Bratniak" w pełni rozwoju. lecz organizacja jego oparta na kołach rozrzuconych w całej Europie. musiała upaść, a i młodzież mimo choroby garnęła się w Legjony. Wysunęło się nowe zadanie. Dom Zdrowia „Pomoc Bratnia" zamieniono na szpital legjonowy. Mimo nieprzychylności austrjackich władz i trudnych czasów Zakład prowadzono nadal, zaciągając długi, które przy zamknięciu szpitala wynosiły 18.000 koron.

Po odzyskaniu niepodległości „Bratnia Pomoc" pozbawiona środków i wobec nowych warunków członkowie Towarzystwa przekazali nieruchomość Ogólnopolskiemu Związkowi Bratnich Pomocy Akademickich, ten zaś z kolei przekazał prowadzenie tej instytucji Radzie Naczelnej do Pomocy Spraw Młodzieży Akademickiej. Teraz dopiero można było pomyśleć o dalszej rozbudowie „Bratniaka" w myśl pierwotnych założycieli. Po przeprowadzeniu niezbędnego remontu i szeregu inwestycyj wybudowano w r. 1926 pawilon dla administracji tak zwaną „Dyrektorówkę". przez co ilość miejsc wzrosła do 50.

Obecnie na Zjeździe Jubileuszowym. podobnie jak w czasie 10-lecia powinno społeczeństwo i młodzież akademicka zjednoczyć swe wysiłki w kierunku rozbudowy tak niezbędnego sanatorjum.

—ooo—

Pomoc i Samopomoc Akademicka.

Samopomoc koleżeńska wśród studentów polskich wyższych uczelni datuje się niemal że od chwili ich powstania. We Lwowie i Krakowie organizacje akademickie, zwane „Bratniemi Pomocami", niosły pomoc swym członkom już od dawien dawna.

W dawnym zaborze rosyjskim w okresie okupacji niemieckiej, kiedy w r. 1915 wskrzeszone zostały wyższe uczelnie polskie, niemal że jednocześnie powstają przy tych uczelniach stowarzyszenia studentów, zwane „Bratniemi Pomocami", których celem jest poprawa warunków bytu akademika, oparta na samopomocy.

A był to okres najgorszego stanu ekonomicznego kraju, spowodowany spustoszeniem, szerzonem przez wojnę światową.

Nadszedł rok 1918. Zaświtała jutrzenka wolności i młodzież akademicka jak jeden mąż stanęła do szeregu, by z bronią w ręku wywalczyć niepodległość lub zginąć. W r. 1920 na zew Ojczyzny stanęli nawet najmłodsi, by odepchnąć hordy wschodniego najeźdźcy. Dopiero w listopadzie i grudniu 1920 r. tłumnie powracająca z wojska młodzież zapełniać zaczęła uczelnie nasze. a wraz z tem odżyły akademickie organizacje samopomocowe. Wyczerpane duchowo. w większości wypadków, bez żadnych kompletnie środków materjalnych, młodzież zamiast zasłużonego wypoczynku po trudach wojennych. dotkliwie odczuwała brak mieszkań, odzieży, taniego pożywienia i wreszcie brak pracy zarobkowej.

Bratnie Pomoce wytężyły wszystkie swe siły, by jak najskuteczniej sprostać ciążącemu na nich zadaniu. Zwrócono się do rządu o subsydja, odwołano się do społeczeństwa o pomoc. Dzięki poparciu rządu i społeczeństwa udało się w krótkim dosyć czasie otworzyć szereg domów akademickich, oraz uruchomić tanie studenckie kuchnie.

Akcje poszczególnych Bratnich Pomocy zaczęły szybko się koordynować; w środowiskach. gdzie było kilka „Bratniaków", powstały Centrale. te zaś już w maju 1921 r. zjednoczyły się i utworzyły Ogólnopolski Związek Bratnich Pomocy, obejmujący wszystkie środowiska polskiej młodzieży akademickiej.

Placówki samopomocowe o charakterze ogólnym, jak letniska wypoczynkowe, kolonja akademicka w Gdyni, Dom Zdrowia „Bratnia Pomoc" w Zakopanem i t. p. zostały podporządkowane Ogólnopolskiemu Związkowi Bratnich Pomocy. Należy wyraźnie podkreślić, iż Bratnie Pomoce pozbawione są wszelkich zabarwień politycznych, a noszą charakter li tylko samopomocowy.

Obok Bratnich Pomocy rozwinęły się silnie organizacje akademickie samopomocowe, zwane Kołami prowincjonalnemi, a grupujące młodzież pochodzącą z prowincji. Koła te wywierają dzisiaj poważny wpływ na byt życia samopomocowego środowiska akademickiego, udzielają znacznych pożyczek swym członkom, a to dzięki poparciu finansowemu Rad miast prowincjonalnych. Szereg Kół dzięki tym zasiłkom zdołało w Warszawie przyjść z pomocą finansową Centrali Akademickich Bratnich Pomocy przy budowie kolonji akademickiej przy ul. Grójeckiej, zapewniając wzamian dla swych członków szereg pokoi.

Pomoc społeczeństwa akademikowi, początkowo dorywcza, została już w r. 1922, za inicjatywą kierowników życia samopomocowego młodzieży, ujęta w jednolite silne formy organizacyjne.

Koniec roku 1922 i rok 1923 upłynęły na organizowaniu potężnej dziś organizacji starszego społeczeństwa, na czele którego stanęła Rada Naczelna dla spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej; w poszczególnych województwach powstały t. zw. Komitety Wojewódzkie Mł. Akad., oraz zaczęły powstawać na całym terenie Rzeczpospolitej Polskiej Koła Przyjaciół Akademika Polskiego, jako najmniejsze komórki organizacyjne.

Przytoczę tu jedną z pierwszych uchwał, powziętych przez Radę Naczelną na zebraniu konstytucyjnem w Warszawie w dniu 25 marca 1923 r.:

„Rada uważa za swój obowiązek złożyć publicznie oświadczenie, iż działać będzie w duchu jak najściślejszej bezpartyjności, dążyć jedynie i wyłącznie do wzmocnienia i należytego zorganizowania pomocy materjalnej na rzecz polskiej młodzieży akademickiej, jako dźwigni przyszłego rozwoju i rozkwitu wolnej Rzeczypospolitej Polskiej!"

Dalsze uchwały podkreślają, iż akcję swoją Rada Nacz. oprze na postulatach wysuwanych przez akademickie organizacje samopomocowe. pozatem wzywają organizacje luźne. o charakterze analogicznym do zespolenia się organizacyjnego z nią.

Koła Przyjaciół Akademika Polskiego uzbierane przez się fundusze przekazują do Komitetów Wojewódzkich, a te przelewają je bezpośrednio do Central Bratnich Pomocy w danem województwie; jeśli wojewódzkie miasto nie posiada środowiska akademickiego, to wspiera dowolnie przez się wybrane środowiska.

Ze znaczną pomocą przyszły Senaty Akademickie, uchwalając ściągać przy opłatach akademickich: podatek na budowę domów akademickich (r. 1924/25 — 1,173.000 zł.), na fundusz zdrowotny (r. 1924/25 — 168.404 zł.), na pomoc

w naturze (r. 1924/25 — 405.774 zł.). Sumy uzyskane z opłat na pomoc w naturze łącznie z sumami uzyskanemi w Tygodniach Akademika, stanowią główną podstawę bytu Bratnich Pomocy, pozwalając na udzielanie pożyczek, prowadzenie tanich kuchni, letnisk, sanatorjów i t. p.

Jednym z przejawów samopomocy koleżeńskiej jest Dom Zdrowia Bratnia Pomoc w Zakopanem, jedyne ogólnoakademickie sanatorjum dla chorej na gruźlicę młodzieży. Celem jego istnienia jest umożliwienie prowadzenia kuracji w Zakopanem chorym na gruźlicę niezamożnych studentom. Opłata za utrzymanie w Domu Zdrowia wynosi 5 zł. dziennie, od dnia 1 stycznia 1927 r. podniesioną została do 6 zł. Niestety, z żalem stwierdzić należy, iż opłata 5 zł. jest zbyt wysoką dla przeciętnego akademika, pozbawionego możności zarobkowania wskutek choroby. Zapomina się o tem, że zasada samowystarczalności stosowana w stosunku do ludzi chorych być nie może, gdyż w tym wypadku główny cel istnienia „Bratniaka" — upadnie.

Należy zaznaczyć, iż dotąd wogóle niedoceniało się tej tak pożytecznej placówki. Jasnem jest, że Dom Zdrowia, rozporządzający 50-ma zaledwie miejscami, nie jest w stanie zaspokoić zapotrzebowania 36.000 rzeszy akademickiej. Przystąpiono do budowy domów akademickich i letnisk wypoczynkowych, pomijając sprawę rozbudowy Domu Zdrowia w Zakopanem.

W jesieni 1926 r. wśród kuracjuszy Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc" w Zakopanem powstał Komitet, który zajął się propagowaniem myśli rozbudowy Domu Zdrowia na terenie akademickim. Skutki, jak dotąd, są nikłe. Należy z uznaniem podkreślić stanowisko Kół medyków Uniwersytetów Warszawskiego i Poznańskiego. Pierwsze z nich zawiązało specjalną sekcję rozbudowy Domu Zdrowia w Zakopanem i usilnie propaguje tę myśl na dostępnych dla się terenach, drugie zaś opodatkowało się na rzecz rozbudowy Domu Zdrowia, oraz zdołało zjednać tej myśli Bratnią Pomoc Uniwersytetu Poznańskiego.

Dnia 6 stycznia b. r. odbędzie się we Lwowie Zjazd Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy, gdzie sprawa rozbudowy poruszoną będzie. Nie wątpimy, że na tym Zjeździe zapadną jakieś konkretne uchwały, dotyczące rozbudowy „Bratniaka".

Koło Przyjaciół Akademika Polskiego w Zakopanem zwołuje Zjazd byłych kurarjuszy Domu Zdrowia, z okazji jubileuszu 25-lecia założenia „Bratniaka" i zamierza sprawę walki z gruźlicą wśród akademików szeroko omówić i pchnąć naprzód. W tym celu zaprasza na ten Zjazd szereg czynników kompetentnych, jak Senaty Akad., Towarzystwa Lekarskie i t. p.

Nie wątpimy, że Zjazd ten zjednoczy w wysiłku tym starsze społeczeństwo z młodzieżą i doprowadzi do pożądanych rezultatów.

A czas już o tem pomyśleć!

Podajcie choremu Akademikowi Swą przyjacielską dłoń.

Odezwa.

W szeregu zagadnień, dotyczących zdrowia ludności i potrzeb akademika, nie docenia się tak ważnej z punktu widzenia społecznego sprawy, jaką jest walka z gruźlicą, szerzącą się wśród młodzieży akademickiej. Na gruźlicę zapadają przeważnie akademicy wyższych lat studjów, dzięki długiej pracy w ciężkich warunkach. Są to więc ludzie, którzy wkrótce po uzupełnieniu swego wykształcenia będą wypłacać się społeczeństwu. Społeczeństwo wydaje poważne sumy na kosztowne wyższe wykształcenie i wychowanie młodzieży w nadziei uzyskania w przyszłości ekwiwalentu w ich pracy zawodowej. Dyplom kosztuje państwo 15.000 złotych! Gruźlica, dziesiątkując tych ludzi, sprawia, że kapitał społeczny, ulokowany w ich wiedzy, ginie w dużej części bezpowrotnie. Zwalczając gruźlicę wogóle, od akademika, jako elementu dla państwa i społeczeństwa bardzo wartościowego, zacząć powinniśmy.

Na 36.000 akademików choruje na gruźlicę, wymagającą sanatoryjnego leczenia, 1.500, jedyne zaś sanatorjum dla polskiej młodzieży akademickiej wszystkich wyższych uczelni **Dom Zdrowia „Bratnia Pomoc"** w Zakopanem rozporządza zaledwie 50-ma miejscami. Gruźlica jest chorobą zakaźną: chory akademik, nie mogąc wyjechać do jedynie mu dostępnego sanatorjum, jakiem jest Zakopiański Dom Zdrowia, pozostaje wśród zdrowych i zaraża ich. Zbiorowe życie akademickie, umożliwiające stykanie się chorych ze zdrowymi, nakazuje izolowanie chorych.

W dzisiejszym stanie rzeczy tkwi groza rozszerzania się gruźlicy w coraz to szybszem tempie. Stykając się z Domem Zdrowia w Zakopanem, znając zdrowotność młodzieży i pojmując grozę gruźlicy ze stanowiska lekarskiego i społecznego, uważamy za swój obowiązek uderzyć na alarm i wskazać na niebezpieczeństwo, które nam stąd grozi. Dziś, gdy w odrodzonej Polsce społeczeństwo stawia skutecznie tamę gruźlicy, budując dużym nakładem kosztów sanatorja, domy profilaktyczne, poradnie i t. d., przeważnie dla rozmaitych warstw ludności, nie możemy zapomnieć o akademikach.

Należy podjąć planową i szeroką walkę z gruźlicą, prowadząc pracę nad uświadomieniem młodzieży o zapobieganiu gruźlicy, rozpoznawaniu jej, o sposobach leczenia i, co najważniejsze, dać jej możność przeprowadzenia kuracji przez rozbudowanie istniejącego sanatorjum do rozmiarów dzisiejszych potrzeb. Z okazji 25-lecia Domu Zdrowia w Zakopanem zwołujemy na dzień 4 stycznia 1927 roku Zjazd Jubileuszowy w Zakopanem. Celem naszego Zjazdu będzie omówienie i zorganizowanie całokształtu walki z gruźlicą między młodzieżą akademicką. By zamierzenia nasze zrealizować w zakresie możliwie jak najszerszym, pozwalamy sobie zaprosić nań wszystkich, którym nie obcy jest los studjującej młodzieży, a w szczególności b. pracowników, b. kuracjuszy i b. członków dawnego Towarzystwa Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc" w Zakopanem, reprezentantów instytucyj, opiekujących się młodzieżą akademicką i zdrowotnością kraju, a więc: Rady Naczelnej, Komitetów Wojewódzkich Pomocy Młodzieży Akademickiej, Profesorów Wydziałów lekarskich, Senatów szkół akademickich, Władz Państwowych, a w szczególności: Ministerstw W. R. i O. P., Pracy i Opieki Społecznej, Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia, Lekarzy, a szczególnie tych, którym powierzono zdrowie młodzieży akademickiej, Towarzystw Lekarskich, szczególnie Towarzystw Przeciwgruźliczych, Higjenicznego, Eugenicznego, Warszawskiego Tow. Przeciwgruźliczego, Rad Miejskich, Władz Samorządowych, komunalnych, oraz Samopomocowych Organizacyj akademickich, Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy i Kół Prowincjonalnych.

Młodzież nazywamy przyszłością narodu, żądamy od niej ofiary krwi, którą ona tak szczodrze i obficie lała na ołtarzu wspólnej sprawy. Dziś podajmy choremu akademikowi swą przyjacielską dłoń. Nie zapominajmy o tych, którzy wskutek ciężkiej pracy i borykania się z trudnemi warunkami materjalnemi padli ofiarą okrutnej choroby.

Przyjdźmy im z pomocą, leczmy ich, wróćmy ich życiu, w którem pracą swą stokrotnie się nam wypłacą za okazaną im w chwili krytycznej pomoc.

Koło Przyjaciół Akademika Polskiego,

Zakopane, „Bratnia Pomoc".

(P. S.) Dyrekcja Kolei Państw. przyznała dla uczestników Zjazdu 65% zniżki w drodze powrotnej. Wszystkich pragnących wziąć udział w Zjeździe, a szczególniej b. kuracjuszy, b. pracowników i członków dawnego T-wa Domu Zdrowia „Pomoc Bratnia", prosimy o podanie swego adresu do Koła Przyjaciół Akademika Polskiego w Zakopanem („Bratnia Pomoc"), celem przesłania im szczegółowego programu Zjazdu i zniżki kolejowej.

———ooo———

Cele Tygodnia Akademika w Zakopanem.

Sanatorjum Akademickich Bratnich Pomocy, mieszczące się w Zakopanem na Gubałówce, dzięki wytrwałej półtoraroczne pracy Dra Stefana Jasińskiego zostało obecnie postawione na właściwym poziomie sanatoryjnym i administracyjnym.

Jednak trudności finansowe nie pozwalają ani na odpowiednie wyposażenie zakładu ani na konieczną jego rozbudowę. Mimo wybudowania pawiloniku, co pozwoliło powiększyć ilość miejsc o 10, Dom Zdrowia rozporządza zaledwie 50 miejscami, co w żadnej mierze nie zaspakaja zapotrzebowania 36.000-nej rzeszy akademickiej.

W Zakładzie leczy się wyłącznie młodzież niezamożna, dla której opłata 6 złotych dziennie jest stanowczo za wysoka. Stąd poważne zaległości w opłatach miesięcznych. Zarząd Domu Zdrowia nierozporządzający na ten cel żadnemi funduszami walczy ustawicznie z poważnemi trudnościami finansowemi, zagrażającemi niejednokrotnie bytowi tej ważnej placówki. Chorzy akademicy z powodu braku gotówki opuszczają Zakład przed ukończeniem kuracji. Powoduje to ponowne rozwinięcie się gruźlicy i w rezultacie utratę mozolnie i z dużym nakładem kosztów uzyskanej poprzednio poprawy, a nierzadko i śmierć chorego. Miejscowe Koło Przyjaciół Akademika Polskiego chcąc przyjść Zakładowi z pomocą, organizuje na cele Domu Zdrowia Tydzień Akademika w Zakopanem w czasie od 31 grudnia do 6 stycznia 1927 roku.

Nie należy wątpić, że społeczeństwo zawsze dotąd objawiające daleko idące zrozumienie społecznego znaczenia pomocy młodzieży akademickiej, i w tym wypadku przyjdzie choremu akademikowi z pomocą i poprze wydatne imprezy Tygodnia Akademika w Zakopanem.

Popierajcie imprezy Tygodnia Akademika.

Wyjątki z monografji

wydanej z okazji 25-lecia Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc".

„Kto nie miał sposobności przyglądnięcia się bezpośrednio życiu młodzieży w Domu Zdrowia, kto nie zmagał się z trudnościami utrzymania tej placówki, ten nie może ocenić ani w części zasług Dra Józefa Żychonia... W dniu obchodu 25-lecia Domu Zdrowia uczącej się młodzieży „Pomoc Bratnia" w Zakopanem myśl wielu z nas, którzy zawdzięczamy tej instytucji uratowanie życia, biegnie ku Drowi Żychoniowi jako wyraz wdzięczności serdecznego przywiązania.

Dr. Inż. Kazimierz Bartel, Prof. Politechniki.

❄

...„Dowcip na ustach śmierci", który tak bardzo ułatwiał ciężkie walki na czołowych pozycjach... „Bratnia Pomoc" odegrała wybitną rolę w tworzeniu się ideologji Legjonów... **Wacław Sieroszewski.**

❄

„Chociaż w tamtym czasie było się chorym, jednak pobyt w „Bratniej Pomocy" pozostawił dużo przyjemnych wspomnień i uczuć głębokiej wdzięczności dla instytucji i ludzi, którzy tam byli.

W. Grzywno-Dąbrowski.

❄

Walka z chorobą to nie tylko akt humanitarny w stosunku do chorego, to obowiązek społeczny i patrjotyczny... Świadomość tego i płynących stąd obowiązków tkwić winna głęboko zarówno w tych co stoją dziś u steru życia, jak i w młodzieży samej.

Stanisław Downarowicz.

❄

Zakład nasz jest za mały i nie może podołać zadaniu walki z gruźlicą i potrzebom profilaktyki wśród wielotysięcznej rzeszy akademickiej w niepodległej Polsce! Naprzykład w danej chwili wszystkie miejsca są zajęte, a 38 kandydatów czeka na przyjęcie do Zakładu. Młodzież chora zwraca się do swych instytucyj samopomocowych z prośbą o podanie braterskiej dłoni przyjścia z pomocą setkom chorych kolegów przez rozbudowę Zakładu i przez postawienie go na trwałych podstawach finansowych. Sądzę, że i starsze społeczeństwo winno podać swą dłoń młodzieży, zapisując się na członków Koła Przyjaciół Akademika Polskiego w Zakopanem.

Dr Stefan Jasiński

Dyr. Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc".

———ooo———

Kronika Zjazdu.

W Zjeździe Jubileuszowym Domu Zdrowia „Bratnia Pomoc" zgłosili dotąd swój współudział prócz wielu innych p. p. Marszałek Sejmu Śląskiego Wolny oraz pięciu posłów Komisji Socjalnej, Wojewoda Warszawski Sołtan — przewodniczący Prezydjum Rady Naczelnej Pomocy Młodzieży Akademickiej, Wojewoda Śląski Dr Grażyński, przedstawiciel Senatu Politechniki Warszawskiej prof. Kazimierz Drewnowski, z Poznania prof. Dr A. Wrzosek, z Krakowa prof. Odo Bujwid, profesor Dr Reyman — dyrektor Szkoły Nauk Politycznych, wice-prezydent miasta Warszawy Dr Karp-Rottermund, prezydent miasta Katowic Dr Górnik, prezes Rady Miejskiej

w Katowicach, Dr Wincenty Bogucki — prezes Tow. przeciwgruźliczego, Dr Józef Polak — prezes Tow. Higjenicznego, ze Lwowa Dr Lesław Węgrzynowski oraz Dr M. Kłosińska, Robowski — prezes Ogólnopolskiego Związku „Bratnich Pomocy", oraz szereg przedstawicieli samopomocowych Organizacyj Akademickich.

Pierwsze ofiary na Rozbudowę D. Zdr. zaczynają napływać: Magistrat m. Sosnowca — 200 zł. Dr Antoni Kuczewski, Zakopane — 30 zł, ks. proboszcz Tobolak z Zakopanego — 5 dol. A. P., Związek Lekarzy 50 zł, Magistrat m. Słupcy 15 zł, Koło prowincjonalne Sądyczan 10 zł.

Prezydjum Koła składa na tem miejscu gorące podziękowania ofiarodawcom.

Lista gości

od 18 do 28 grudnia 1926 roku.

Ajchenblat Emanuel, Warszawa — Wierchy.
Abramczuk Jerzy, N. Targ — h. Turystów.
Askenazy Henryk, Lwów — Renaissance.
Aronson Regina, Kraków — Promienna.
Aronson Dr Juljan z s., Kraków — Promienna.
Asterblum Salomea, Warszawa — Borek.
Asterblum Dr Marja, Warszawa — Borek.
Andrycz Ludwik, Warszawa — Cieślówka.
Azet Stanisław z c., Warszawa — Błękitna.
Ajzensztadt Grzegorz, Warszawa — Wielkopolanka.
Aronówna Sala, Brzeziny — Bocian.
Alter Segał, Łódź — Nowotarska 17.
Amsel Halina, Łódź — Krysia.
Aronson Felicja z s., Tomaszów — Śnieżka.
Aschówna Blima, Częstochowa — Zdrój.
Ajzykiewiczówna Salomea, Częstochowa — Zdrój.
Altmanówna Alina, Warszawa — M. Oko.
Altmanowa Teresa, Warszawa M. Oko.
Altman Stefanja, Łódź — Poraj.
Arlet Robert z s., Łódź — Cz. Dwór.
Arlet Aleksandra z c., Łódź — Cz. Dwór.
Alteles Icek, Kraków — Uciecha.
Artwiński Dr. Eug. z ż., Kraków — Złotogłów.
Armiński Dr Gerard, Warszawa — Konradówka.
Albert Marjan, Lwów — Kościeliska 35.
Ajzenberżanka Estera, Warszawa — Nasza.
Adelberg Juljan, Warszawa — Nasza.
Akerajsen N., Warszawa — Wanda.
Albergowa Marja z c., Bielsko — Krokus.
Arciszewski Franciszek, Warszawa — Bristol.
Brau Dr Paweł, Łódź — M. Oko.
Banan Dr Artur, Łódź — Świt.
Braun Dina, Łódź — Chowanna.
Blachut Marja, Kielce — Cz. Krzyż.
Baran Marceli, Lwów — Strzecha.
Bratman Zdzisław, Warszawa — Gosp. Włóczęgów.
Barot Marja, Poznań — Bristol.
Bąkowski Jan Wojciech, Warszawa — Wawel.
Branenberg Malwina, Warszawa — Wielkopolanka.
Batkowska Marta z r., Łódź — Poznanianka.
Badower Moszek, Brzeziny — Bocian.
Bachrach Benjamin, Warszawa — Piast.
Bader Henryk, Kraków — Kościeliska 25.
Balcerzak Wład., Warszawa — Cz. Krzyż.
Bądzyński Józef z r., Warszawa — Bristol.
Barciński Dr Marceli z r., Łódź — Cz. Dwór.
Banden Ludwik z ż., Warszawa — Krupówki 17.
Brauman Dr Michał, Kraków — h. p. Gewontem.
Blatt Joachim, Katowice — Wanda.
Balowa Wanda, Sanok — Nina.
Bauerentz Stan., Mijanów — Bristol.
Berlin Mela, Warszawa — Bristol.
Bernstein Rebeka, Warszawa — Łubień.
Berger Stan. z ż., Sosnowiec — h. p. Gewontem.
Bornstein Tadeusz, Warszawa — Albion.
Bem Stanisław, Warszawa — Łubień.
Bem Berta, Warszawa — Łubień.
Bernkopf Anna, Dąbrowa G. — Łazienkim.
Beckówna Lilia, Lwów — Marilor.
Berkowiczówna Janina, Kraków — Piast.
Bédy Bey A. z ż., Warszawa — Sanato.
Bey Solma Kemal, Warszawa — Sanato.
Beysler Klara Emma, Warszawa — Sarjusz.
Béranger Małgorzata, Warszawa — Lwowianka.
Bekerman Zygmunt, Tomaszów — Bocian.
Bednarski Ryszard, Warszawa — Walówka.
Berkman Frymeta, Warszawa — Piast.
Berenewajg Leonora, Warszawa — Świt.
Bej Teodor, Warszawa — Koliba.
Brzezińska Janina, Lublin — Kościesza.
Brzeziński Tadeusz, Lublin — Kościesza.
Berger Stanisław, Czeladź — Gajówka.
Bem Marjan, Stobnica — Poznanianka.
Beglerster Aleksander, Kraków — Kościeliska 61.
Bieberstein Szymon z ż., Warszawa — Bristol.
Biłyk Alfred z s., Łódź — Cz. Dwór.
Białynicka Antonina, Warszawa — Sienkiewicza 3.
Birnbaum Gitla z c., Kraków — Wierchy.
Bienenstock Franciszka, Warszawa — Wielkopolanka.
Biernacki Jan, Warszawa — Nirwana.
Birnsztajn Ch. z c., Łódź — M. Oko.
Bielecka Jadwiga, Warszawa — Warszawianka.
Binzer Alfred z s., Warszawa — Modrzejów.
Bienenstock Anna i Mar., Warszawa — Halka.
Bockowa Wład. z r., Sosnowiec — Atlas.
Bogucki Antoni, Przemyśl — Łada.
Bortnicki Franciszek, Radom — Jaworzynka.
Borkowski Jan z r., Warszawa — h. Sport.
Brodowska Leokadja, Łuków — Wołodyjówka.
Bojko Nina, Warszawa — h. Turystów.
Borzęcki Zygmunt, Kraków — Radowid.
Borensztajn Ch. z c., Łódź — Bochenkowa.
Bojemska Marja, Katowice — Warszawianka.
Borkowski Ferd. z r., Warszawa — h. Sport.
Bogusławska Janina, Zegrze — Cz. Krzyż.
Brzostowska Stefanja, Będzin — Orla.
Brodowski Bolesław, Łuków — Wołodyjówka.
Bojanczyk Jerzy z ż., Włocławek — Bristol.
Bohdan Antoni z br., Zadwórze — Zacisze.
Borys Marja, Kraków — Cz. Staw.
Borek Antoni, Sosnowiec — Atlas.
Brodowski Bol. z r., Warszawa — Sanato.
Brokman Jakób z r., Kalisz — Janka.
Bojemski Eug. z ż., Katowice — Warszawianka.
Bolechowski Jan z ż., Warszawa — Zychoniówka.
Bukaty Pomian Halina, Warszawa — Iwonka.
Busse Artur, Warszawa — Włodka.
Busse Władysława, Warszawa — Włodka.
Busse Henryk, Warszawa — Włodka.
Buba Jadwiga, Kraków — Bristol.
Burzyński Dr Józef, Warszawa — Renaissance.
Bujalski Ludwik, Warszawa — Kasprusie 11.
Bruckner Emanuel z ż., Bielsko — h. p. Gewontem.
Buhle Juljusz z r., Łódź — Szałas.
Brudziński Zygmunt, Warszawa — Smereków.
Bucewicz Bolesław, Wilno — Tow. Tatrz.
Brykman Ber z s., Lublin — M. Oko.
Bystrzycka Marja, Przemyśl — Nina.
Cajtezanka Helena, Warszawa — Kościeliska 61.
Cejtlin Leopold, Warszawa — Poraj.
Centnerszwer Józef Henryk, Warszawa — Albion.
Cedrowski Witold, Łódź — Tatry.
Cederbaum Teodora, Warszawa — Mak.
Cedrzeński Władysław, Łódź — Tatry.
Centnerszwer Stanisława, Warszawa — Albion.
Cienciała Jan z r., Pogódki — Szałas.
Ciszewski Aleksander, Śląsk — Wołodyjówka.
Cichocki Teodor, Warszawa — h. p. Gewontem.
Cieślicki Aleksander, Poznań — Poznanianka.
Ciszewska Helena, Śląsk — Radowid.
Conlas Małgorzata, Warszawa — Marilor.
Cronowa Katarzyna, Grodzisk — Konradówka.
Cohn Marcin, Poznań — Poznanianka.
Cohn Dorota, Poznań — Poznanianka.
Cybulski Kazimierz, Warszawa — Cieszynianka.
Cywuszowa Dr Antonina, Łódź — Ballada.
Chybiński Witold, Warszawa — Ostoja.
Chełmicka Zofja z c., Warszawa — Cieślówka.
Chrzanowski Bernad z c., Poznań — Poznanianka.
Chyczewski Stanisław, Warszawa — Wojciechowo.
Chmielnicki Jakób, Warszawa — Staszeczkówka.
Chojnówna Rózia, Łódź — Dworek.
Chałubińska Aniela, Lublin — Dom Chałubińskiego.
Chwat Herszek, Łódź — Polesie.
Chomiński Dr Olgierd, Wilno — Wybrana.
Chaciński Antoni, Warszawa — Warszawianka.
Chiźniakowówna Halina, Łuck — Janka.
Chrobakowa Natalja, Modlin — Krzeptówki 1615.
Chmurski Antoni z r., Warszawa — Renaissance.
Chodkowski Witold, Zamość — Oleńka.
Czajkowski Roman, Dąbrowa G. — Konradówka.
Czerniewicz Jerzy, Chełm Lub. — Turnia.
Czernakowa Zofja, Warszawa — Radowid.
Czarnecka Gabrj. z r., Lublin — Warszawianka.
Czajkowska Marja, Poznań — Janosik.
Czyżewska Halina, Poznań — Zacisze.
Czerwiński Władysław, Warszawa — Bochenkowa.
Czarnożył Jerzy, Warszawa — Wielkopolanka.
Czarnożył Salomea, Warszawa — Wielkopolanka.
Czarnożył Aron, Warszawa — Wielkopolanka.
Czyżo Kazimierz, Grudziądz — Kościesza.
Czempińska Włodzimiera, Warszawa — Radowid.
Czerniak G. z c., Warszawa — Biały Dom.
Czikerman Genia, Warszawa — Bocian.
Czaplicka Wanda, Warszawa — Konradówka.
Czempiński Klemens z c., Warszawa — Radowid.
Czarnecki hr. Edward z ż., Godolewo — Sanato.
Czernecka Emilja z r., Katowice — Stamary.
Czerhmerakiewicz Edm. z ż., Jaworzno — Stamary.
Czerniewicz Olgierd, Chyrów — Kościesza.
Czachowska Janina, Warszawa — Smereków.
Czermański Zdzisław, Warszawa — h. Sport.
Czarnożył Leon, Warszawa — Wielkopolanka.
Dąbrowski Bronisław, Czortków — Józefa.
Daszkiewicz Korybut, Halina, Warsz. — P. Jedlami.
Daniłowski Władysław, Warszawa — Orawa.
Dawid Stefan, Kraków — Anastazja.
Dattner Rudolf, Kraków — Renaissance.
Darowski Jan z r., Warszawa — Koziniec.
Dankowska Janina, Warszawa — Helenka.
Dąbrowska Janina, Lwów — Bazar Tatrzański.
Dąbrowski Dr z ż., Warszawa — Tatry.
Dąbrowska Zofja, Warszawa — Otok.
Dreling Stanisław, Sosnowiec — Krystyna.
Delacon Marja, Wiedeń — Kościuszki Różecka.
Degensztein Eugenja z c., Łódź — Radion.
Dewitz Jerzy, Warszawa — Świetlana.
Dewitz Olgierd, Warszawa — Świetlana.
Demeter Michał z ż., Lwów — M. Oko.
Działowska Ch. Fr., Łódź — Dworek.
Dzierżyńska Wanda z s., Łańcut — Kasprusie 18.
Dziewięcka Aniela, Warszawa — Jasna.
Dzierżyński Jan, Warszawa — Warszawianka.
Diamant Leon, Kraków — Gerlach.
Dzienich Erych, Katowice — Adela.
Dobrowolski Marjan, Warszawa — Sienkiewicza 5.
Drohocka Halina, Kraków — Piast.
Dobrowolska Janina, Warszawa — Bajka.
Doppler Leopoldyna, Kraków — Stamary.
Dolat Feliks, Ostrów — Stamary.
Dubiel Sabina, Warszawa — Stamary.
Dynika Sara, Łódź — Jurand.
Efraim Maksymiljan, Warszawa — Janina.
Erlich Jakób, Będzin — M. Oko.
Ejman Henryk, Warszawa — Smereków.
Ehrlich Salka i Mieczysław, Warszawa — Oleńka.
Eiger Henryk z ż., Warszawa — Oleńka.
Engel Helena, Łódź — Gerlach.
Engel Edward, Łódź — Gerlach.
Fajnerówna Bela, Warszawa — Halka.
Flancmanówna Liza, Warszawa — Radion.
Frankowska Teodozja, Łódź — Zochna.
Franken Maurycy, Łódź — Wanda.
Fajans Wacław, Warszawa — Radowid.
Falkowa Franciszka, Stanisławów — Curuśka.
Frank Stanisław, Warszawa — Bristol.
Fast Nuchaima, Kraków — Paryżanka.
Fastag Rywka, Warszawa — Krupówki 35.
Foersterling Rudolf, Gdańsk — Bohdanówka.
Freund Karol, Kraków — Kresy.
Felsen Gabrjela, Częstochowa — Wzlot.
Felsen Adolf, Częstochowa — Wzlot.
Frejlichowa Salomea, Łódź — Jurand.
Feferberg Dola, Warszawa — Sienkiewiczówka.
Freund Fryderyk z r., Kraków — Strzecha.
Fischlowa B., Częstochowa — Zdrój.
Filakówna Kazimiera, Puławy — Modrzejów.
Fischman Ita z c., Łódź — Zdrój.
Fijałkowski Stefan z r., Warszawa — Smereków.
Finder Izak, Kraków — Krupówki 35.
Frost Mojżesz, Częstochowa — Zdrój.
Forbradt Jania, Sosnowiec — Atlas.
Folman Jakób z ż., Warszawa — Bristol.
Florkowska Stefanja, Warszawa — Warszawianka.
Fogiel Zygmunt, Warszawa — Nasza.
Fuchs Anatol, Równe — Sanato.
Fularski Mieczysław, Warszawa — Curuśka.
Fuerstenberg Dr Ludwik, Warszawa — Kresy.
Fryde Jakób, Warszawa — M. Oko.
Fryze Janina, Warszawa — Bristol.
Galińska Seweryna z c., Warszawa — Zbyszko.
Gazelik Hanna, Warszawa — Nowotarska 237.
Gaszczyńska Helena, Warszawa — Wacława.
Gampe Janina, Łódź — Czerw. Dwór.
Gajda Stanisława, Niedrzwica — Rzymianka.
Graffówna Zofja, Warszawa — Płazówka.
Garfinkiel Fajga, Warszawa — Łubień.
Grabowski Adam, Kraków — Zalesie.
Garbacz Łucjan, Warszawa — Oksza.
Gebet Blima z c., Łódź — Dworek.
Genau Lydja z c., Łódź — Przedświt.
Gepner Józef, Warszawa — Szałas.
Gleisner Stefan, Kraków — M. Oko.
Gertner Izak, Warszawa — M. Oko.
Goetzówna Bronisława, Wrześnía — Grunwald.
Green Fritz, Poznań — Łubień.
Gelbrot Marjan, Warszawa — Krupówki 35.
Giżycka Ksenia, Kopytów — Antałówka.
Gliksman Ignacy, Warszawa — Warta.

Giełżyński Władysław, Warszawa — Renaissance.
Gliwiczowa Elżbieta, Warszawa — h. Turystów.
Gliwicz Stanisław, Warszawa — h. Turystów.
Gołębikiew Edward z r., Warszawa — Halka.
Goldman Filipina, Łódź — Kresy.
Grodzicki Bolesław z ż., Katowice — Wołodyjówka.
Goldstein Frymanta, Będzin — Krupówki 35.
Golantówna Pola, Bocian — Łódź.
Golde Dr Feliks z ż., Katowice — Sanato.
Głowacki Franciszek, Bydgoszcz — Curuśka.
Goldwasser Stefanja, Warszawa — Curuśka.
Goldwasser Franciszka, Warszawa — Curuśka.
Gotheil Marta z s., Łódź — Curuśka.
Goldberg Jankiel, Sosnowiec — Górno-Karpacka.
Gojska Anna, Warszawa — Lwowianka.
Goldbeckówna Berta, Łódź — Odrodzenie.
Goldbeckówna Adela, Łódź — Odrodzenie.
Goldberger Maurycy, Gdańsk — Bristol.
Goldberger Henryk, Kraków — Bristol.
Górka Ryszard, Kraków — Kościeliska 61.
Goldberger Izydor z ż., Gdańsk — Bristol.
Gotheil Samuel z s., Łódź — Curuśka.
Gutzstadtówna Estera, Łódź — Radion.
Gruber Henryk, Warszawa — Sarjusz.
Gutenmanówna Lola, Łódź — Poraj.
Gruenberg Leopold, Łódź — Wierchy.
Gruszczyńska Weronika, Poznań — Warta.
Gutowska Dorota, Warszawa — Konradówka.
Gąsowska Stanisława, Warszawa — Gencjana.
Grabowska Anna, Wieliczka — Murań.
Gadulski Władysław, Warszawa — Czerw. Krzyż.
Gago Helena, Węgrów — Odrodzenie.
Gąsiorowska Walerja, Granica — Sercanki.
Geilke Bronisław z ż., Łódź — Mohylanka.
Glass Johanna, Katowice — Warta.
Gawlik Jan, Katowice — M. Oko.
Gaschke Maurycy z ż., Jarosław — Strzecha.
Grabowska Krystyna, Warszawa — Oaza.
Grabska Joanna, Poznań — Ostoja.
Gawlik Józef z ż., Wilejka — Smereków.
Gajewski Marjan, Warszawa — Stamary.
Galuszka Bohdan, Kraków — Paryżanka.
Galińska Seweryna z c., Warszawa — Szałas.
Hanfturvicel Feliks, Łódź — Bristol.
Halpern Samuel, Warszawa — Polesie.
Hłasko Marjan, Wilno — Wybrana.
Hajnblum Wanda, Warszawa — Curuśka.
Halpern Józef, Łódź — Stamary.
Handelsman Marjan, Warszawa — Wojciechowo.
Halber Marja, Łódź — Zdrój.
Halber Szmul, Łódź — Zdrój.
Hadnan Heinz, Łódź — Bajka.
Halber Sura, Warszawa — Bristol.
Herszkowicz Róża, Łódź — Dworek.
Herszkowicz Chil Majer, Aleksandrów, G. Karpacka.
Helman Bolesław, Częstochowa — Cz. Dwór.
Hoesick Ferdynand z r., Warszawa — Radowid.
Herschdorfer Szymon, Gdańsk — Curuśka.
Heinrich Marja, Warszawa — Warszawianka.
Heryng Jerzy, Mława — Warszawianka.
Hildebrand Leonja, Łódź — Halka.
Hochwald Edmund, Kraków — Wanda.
Horowitz Dr Izydor, Kraków — M. Oko.
Hoffrichter Zygmunt, Łódź — Cz. Dwór.
Hryckiewicz Emilja, Warszawa — Błękitna.
Hamburger Hilda, Katowice — Albion.
Henke Stefan, Poznań — h. Sport.
Heller Władysław, Kraków — Warszawianka.
Heller Izrael, Łódź — Warszawianka.
Heipner dr. Tadeusz, Katowice — M. Oko.
Ingsterówna Fryderyka, Sosnowiec — Anastazja.
Iwanicki Jan, Bydgoszcz — Cieślówka.
Ingsterówna Felicja, Sosnowiec — Anastazja.
Imass Wanda i Marja, Łódź — Krysia.
Jasińska Janina, Poznań — Bohdanówka.
Jaworska Zofja, Starogard — Szałas.
Jasiński Stanisław z ż., Kraków — Rynek 3.
Jamonttowa Jadwiga z c., Warszawa — Krzemień.
Jaroszewicz, Warszawa — Marilor.
Jakobson Jekabs, Łódź — M. Oko.
Jankowski Dr Antoni, Lwów — Radowid.
Jarocki Zygmunt z r., Warszawa — Warszawianka.
Jabłońska Marja z c., Warszawa — Warszawianka.
Jagoszinski Adolf, Inowrocław — Curuśka.
Jaszczołt Roman, Warszawa — Stamary.
Jarmołowicz Jan z ż., Warszawa — Stamary.
Jasiński Spirydjon z r., Września — Grunwald.
Janowski Leon, Katowice — Złotogłów.
Jarocki Piotr, Warszawa — Złotogłów.
Jaworska Marja, Warszawa — Wybrana.
Jazdowski Jerzy, Chełmno — Bristol.
Jesionek Jan, Warszawa — Poraj.
Jesionowski Roman, Warszawa — Tatry.
Jędraszko Czesław z c., Warszawa — Asłanówka.
Jędrosz Leon, Warszawa — Morskie Oko.
Jung Seweryn z r., Warszawa — Cieślówka.
Jutkiewiczowa Bala, Łódź — Krzeptówki.
Jurkiewicz dr Stan. z ż., Warszawa, Warszawianka.

Janicka Anna, Warszawa — Spyrkówka 786.
Jankowski Józef, Przemyśl — Kryta.
Jaklicz Józef, Warszawa — Staszeczkówka.
Jarosz Aleksander, Drohobycz — Radowid.
Jaszuński Ignacy, Łódź — Kosówka.
Janczak Marceli, Warszawa — Gencjana.
Janiszewska Marja, Kraków — Sercanki.
Jaroszkowa Zofja, Warszawa — Chowanna.
Knaster Bronisław z r., Warszawa — Pani.
Kaczmarski dr Józef, Kraków — Sanato.
Kamnicka Jadwiga z r., Warszawa — Zacisze.
Kamnazyn Regina, Warszawa — M. Oko.
Karzewska Zofja, Warszawa — Cieszynianka.
Karpiński Światopełk, Łódź — Cz. Dwór.
Kapp dr Jan, Katowice — Wanda.
Krawczyński dr Stanisław z ż., Krynica — Cz. Staw.
Kac Jan, Katowice — Wanda.
Krausshar Tadeusz, Warszawa — Sanato.
Kabicz Edmund z ż., Katowice — Stamary.
Kaberowa Magdalena, Łódź — Krzeptówki 1615.
Kasperska Marja, Warszawa — Sanato.
Kasinowska Marja, Warszawa — Bristol.
Kaczmarski Stanisław, Łódź — hotel Turystów.
Kraussowa Janina, Warszawa — Czernichowianka.
Klaczko Romana, Warszawa — Wielkopolanka.
Karawan Anna z c., Lwów — Krupówki 35.
Kemiżanka Władysława, Łódź — Anielówka.
Kernbaumowa Eliza z c., Łódź — Cz. Dwór.
Kelerman Perla, Łódź — Atlas.
Kesslerowa Luba z c., Kraków — Wanda.
Krzemińska Stanisława, Warszawa — Warszawianka.
Kellerowa Sabina, Warszawa — Albion.
Kessler Roman, Kraków — Kościeliska 61.
Kleinberżanka Zofja, Warszawa — Oaza.
Kelles Krauz Marjusz z ż., Warszawa, Bohdanówka.
Kmiotek Piotr z r., Pisarzowa — Dworzec kolejowy.
Kipper Anna, Warszawa — Janina.
Kielska Helena z r., Warszawa — Cieszynianka.
Kliszka Zenon, Łódź — Borek.
Kiełtyka Stanisław, Przemyśl — Gładka 349.
Kiersztejn Władysław, Warszawa — Zalesie.
Kowalczyk Józef z c., Łódź — Ermitage.
Komołowski Szlama, Będzin — M. Oko.
Kopelański Szymon, Łódź — Kościeliska 44.
Kołaczkowski Stan. z r., Warszawa — Wołodyjówka.
Korzeniowska Aniela z c., Kraków — Asłanówka.
Korall Helena z c., Kraków — Uciecha.
Kowalska Zofja z r., Sosnowiec — Odrobinka.
Kowalska Hanna, Kalisz — Krupówki 35.
Kowalski Jakób z s., Kalisz — Krupówki 35.
Kozłowski Tadeusz z ż., Kraków — Wanda.
Kornhauser Marjan, Kraków — Wanda.
Kozłowski Mieczysław, Kraków — Wanda.
Knoll, Warszawa — Marilor.
Kowalski Jan, Warszawa — Poraj.
Kochańska Marja, Warszawa — Warszawianka.
Kosińska Zofja, Warszawa — Warszawianka.
Klonowska Krystyna, Warszawa — Sanato.
Kołudzki Łucjan, Grudziądz — Sanato.
Kossarska Halina, Warszawa — Turnia.
Korngoldówna Marja, Tarnów — Złotogłów.
Kornreich dr Maksymiljan, Kraków — Zakątek.
Konopczyński Zygmunt, Warszawa — Sanato.
Kostelaniec Basia, Warszawa — Łubień.
Konowski Stanisław, Piotrków — Perełka.
Kronberg Józef, Łódź — Halka.
Kuratowski Kazimierz, Warszawa — Ermitage.
Krubski Jerzy, Warszawa — Tatry.
Kruszyński Wacław, Warszawa — Świetlana.
Kumorkowa Janina, Kłobucko — Rzymianka.
Kulpiński Józef, Łódź — Wołodyjówka.
Kuźmiński Władysław, Warszawa, Sienkiewiczówka.
Kurakowska Felicja, Dąbrowa Górnicza — Janka.
Kurakowski Alfons, Dąbrowa Górnicza — Janka.
Kucharski Stanisław z ż., Grudziądz — Radowid.
Kuźniak Anastazja z c., Łódź — Sienkiewicza 1.
Krusze Harald, Pabjanice — Bajka.
Kuleszyna Wanda z s., Poznań — Ligja.
Kuchlewski Wiktor, Gdynia — Gładka 348.
Kyszewska Stanisława, Kielce — Sarjusz.
Krzymuski Marcin, Katowice — Atlas.
Krzymuska Zofja, Sosnowiec — Atlas.
Kryłowiecka Leonja, Łódź — Poraj.
Kryłowiecki Mikołaj, Łódź — Poraj.
Kryłowiecki Henryk, Łódź — Poraj.
Kryłowiecka Eugenja, Łódź — Poraj.
Kryształowicz Kazimierz ż., Kraków, — Złotogłów.
Landesowa Ema z c., Tarnopol — Strzecha.
Laudau Felicja, Warszawa — Janina.
Landauówna Rachela, Radom — Polesie.
Langie dr Stanisław z ż., Tarnowskie góry, Zakrzówek
Landau Fryderyka z c., Kraków — Uciecha.
Laks Ruchla, Kraków — Krupówki 35.
Laskowski Mieczysław z ż., Łódź — Morskie Oko.
Landsberg Paulina, Warszawa — Borek.
Lachowicz Leopold, Drohobycz — Lipnica.
Landau Władysław, Łódź — Krysia.
Landau Róża z r., Warszawa — Gerlach.

Landsberg Emil z ż., Łódź — Bristol.
Leszczyńska Marja, Warszawa, Dom zdrowia B. P.
Lempert Owsiej z ż., Łódź — M. Oko.
Lejzerowicz Regina, Łódź — Krakowianka.
Leinkram Sara, Kraków — Uciecha.
Lewy Izabela, Warszawa — Wrzos.
Lewi Irena, Warszawa — Osobita.
Lekwerman Cecylja, Łódź — Bristol.
Lelonek Leon, Królewska Huta — Nasza.
Leśniak Józef, Wiśnicz — Gładka 349.
Leśmianówna Wanda, Zamość — Kresy.
Leśmianówna Marja, Zamość — Kresy.
Leśmian Zofja, Zamość — Kresy.
Leska Marja z c., Warszawa — Bristol.
Lewin dr Henryk z c., Warszawa — Gerlach.
Lewin Franciszka, Warszawa — Gerlach.
Lisocki dr Zygmunt, Kraków — Lwowianka.
Lis Stanisław, Lwów — Zacisze.
Lichtensztein Izak, Warszawa — Anielówka.
Lipes Zofja, Warszawa — Kościeliska 61.
Lisowski Michał z c., Poznań — Marilor.
Lipiński Władysław z r., Warszawa — Dzidka.
Lipińska Zofja, Warszawa — Dzidka.
Lichtenbaum Władysław, Warszawa — Orawa.
Litmanowicz Pessa z s., Łódź — Bocian.
Lipszyc Marek, Łódź — Tatry.
Lipszyc Teodor, Łódź — Jurand.
Lichtenstein Kazimierz, Warszawa — Anielówka.
Lindenfeld Henryk, Łódź — Bristol.
Lipińska Marja, Warszawa — Ustup.
Lorecowa Zofja, Warszawa — Zacisze.
Lubicz dr Józef, Łódź — Atma.
Lubieniecka Zofja, Biała — Dom zdr. Banku Polsk.
Lubecka Wanda, Warszawa — Muzeum Tatrzańskie
Lubiński Kazimierz, Warszawa — Adela.
Latocha dr. Jan Adam, Lwów — Curuśka.
Landeiker dr. Leopold, Zoppoth — Warszawianka.
Landsberg Henryk, Tomaszów Maz. — Radowid.
Landsberg Wład. z ż., , Tomaszów Maz. — Radowid.
Łotysz Jan, Lwów — Koliba.
Ładowa Kamilla, Warszawa — Świetlana.
Łada Tadeusz, Warszawa — Świetlana.
Łukasiewicz Jadwiga, Rzymianka.
Łowiński Mieczysław, Warszawa — Radowid.
Łęczycki Jerzy z r., Warszawa — Dom zdr. B. P.
Makowska Janina z c., Warszawa — Sanato.
Mamczynówna Zofja, Warszawa — Gencjana.
Marcheimer Paulina, Łódź — Cz. Dwór.
Makoska Etka, Łódź — Krupówki 35.
Maciejewska Teodora, Warszawa — Poznanianka.
Markowicz Bolesław, Częstochowa — Wierchy.
Markowicz Zdzisław, Łódź — Wierchy.
Marchlewski Dr Miecz., Warszawa — Sanato.
Manteuffel Andrzej, Warszawa — Borek.
Majewski Włodzimierz, Łuck — Stamary.
Marderówna Ela, Warszawa — Nasza.
Markowska Jadw. z s., Radom — Modrzejów.
Marymowicz Włodzimierz, Czortków — Sienkiewicza 5
Magielówna Anna, Łódź — Oleńka.
Mangel Zygfryd, Katowice — Świt.
Marglowiec Jan z br., Pabjanice — Krup. za wodą.
Mandelkiern Klara, Łódź — Halka.
Makowski Zygmunt, Poznań — Bezimienna.
Marcinkiewicz Adam z ż., Kraków — Złotogłów.
Majeranówna Janina, Warszawa — Halka.
Makowska Wanda, Lwów — Dom Turyst. Naucz.
Mazurek Jan, Warszawa — Janówka.
Makowska Kazim. z c., Warszawa — Leśniakówka.
Magdzin Tad., Katowice — h. p. Gewontem.
Majzner Alfred, Łódź — Helenka.
Mareczek Oskar, Sosnowiec — Szopenówka.
Menkalski Cudyk, Aleksandrów — Górnokarp.
Meisels Helena z c., Kraków — Uciecha.
Meisels Hermina z r., Kraków — Uciecha.
Meisels Salomea, Będzin — Krupówki 35.
Messing Anna, Gdańsk — Orawa.
Meissnerowa Eliza, Łódź — Bajka.
Merkel Ludwik z ż., Warszawa — Gosp. Włócz.
Menkes Maurycy z ż., Warszawa — Zakątek.
Mendelsohn Mila, Warszawa — Anastazja.
Meppen Gustawa, Warszawa — Wierchy.
Melodysta Zofja, Łódź — Wierchy.
Mieziński Aleks. z ż., Warszawa — M. Oko.
Mintz Zygmunt, Warszawa — Poraj.
Milsztajn Maks, Warszawa — Poraj.
Michno Stefan, Warszawa — Cieszynianka.
Miniewska Zofja, Warszawa — Nirwana.
Mierosławska St. z c., Inowrocław — h. p. Gewontem.
Michorowski Jerzy, Warszawa — Curuśka.
Michorowski Witold, Stanisławów — Curuśka.
Miliband Izrael, Łódź — Bristol.
Miszurski Dr Eljasz z r., Warszawa — Bristol.
Mildwurm Dr Lucjan z r., Lwów — Warszawianka.
Mieszkowska Halina, Warszawa — Sanato.
Mirlas Eugenja, Warszawa — Nasza.
Mirkowicz Herman, Warszawa — Nasza.
Miodownikowa Eliza, Warszawa — Radion.
Michałowska Marja, Warszawa — Oaza.

Milejkowska Bela z c., Warszawa — Gerlach.
Minski Jerzy, Warszawa — Radowid.
Minkiewicz Wacław, Warszawa — Ermitage.
Mizne Regina, Warszawa — Piast.
Mrozowski Stanisław, Warszawa — Szałas.
Morton Helena, Śląsk — Radowid.
Młodożeniec Stanisław, Warszawa — Lwowianka.
Mossakowska Wacława, Warszawa — Sanato.
Mordyauer Leon, Łódź — Gerlach.
Morsztynkiewicz Irena, Warszawa — Muzeum Tatrz.
Mościcka Lucyna, Kraków — Kosodrzew.
Mortkowicz Janina, Warszawa — Borek.
Mortkowicz Marja, Warszawa — Borek.
Muszanka Irena, Warszawa — Osiedle.
Munelingrowa Janina, Warszawa — Zagórze.
Müller Cecylja, Kraków — Radowid.
Mückówna Eugenja, Warszawa — Kresy.
Mück Wincenty, Warszawa — Kresy.
Mückówna Marja, Warszawa — Kresy.
Muksam Otto Gusaw, Włocławek — Bristol.
Myszkowski Aleks., Chwalibogowo — Radowid.
Matysik Stefan, Bielsko — Stamary.
Markuliński Zygmunt, Król. Huta — Wanda.
Mierosławska Krystyna, Inowrocław — Odrodzenie.
Miemcówna Helena, Będziny — Sercanki.
Motan Bolesław, Brwinów — Warszawianka.
Morkiewicz Piotr, Warszawa — Boruta.
Mokrzycki, por., Warszawa — Marilor.
Morawski Wojciech, Lublin — Bałamutka.
Munk Benedykt, Lwów — h. p. Gewontem.
Nathin Stefan, Łódź — Strzecha.
Naziembło Bronisława, Warszawa — M. Oko.
Nawratil Zygmunt, Kraków — h. Turystów.
Nadratowski Roman, Warszawa — Lena.
Neutwig Jan, Wielowieś — Warszawianka.
Nejmach Jan z r., Warszawa — Stamary.
Neubelt Helena, Warszawa — Turnia.
Neyman Stanisław z ż., Kraków — Oaza.
Neumann Paweł, Bielsko — Ermitage.
Neuman Lea z ż., Bielsko — Ermitage.
Niedźwiecki Witold, Radom — Jerzewo.
Niedźwiedzińska Teresa, Łódź — Szałas.
Nisman Abram, Warszawa — Nasza.
Niedzielski Dr Stanisław, Borysław — Oaza.
Naruszewicz Zofja, Warszawa — Curuśka.
Olszewska Julja, Radom — Bohdanówka.
Orzech Hitel, Warszawa — Nowotarska, Bukowska.
Owidzcy Felicjan i Helena z s., Model — Bagatela.
O[illegible]ki Włodzim. z ż., Warszawa — Krzemień.
Olszewski Juljan, Sosnowiec — Świetlana.
[illegible]czyńska Sima z c., Warszawa — M. Oko.
Opalińska Marta, Łódź — Poraj.
Opaliński Wacław, Łódź — Poraj.
Osnos Dr Jakób, Warszawa — Iwonka.
Osiecki Józef, Łódź — Tatry.
Orzech Dr Lida, Warszawa — M. Oko.
Ogurek Artur, Poznań — Radowid.
Ostrowski Hofmokl Dr Z., Warsz. — Warszawianka.
Olszerówna Fajga, Łódź — Curuśka.
Oberlender Dr Natan, Kraków — Stamary.
Okulicz Marja z s., Warszawa — Stamary.
Ogórek Artur, Radogoszcz — Stamary.
Obtułowicz Czesław, Gniezno — Renaissance.
Olszewski Stanisław, Łańcut — Niespodzianka.
Ostrowska Hofmokl Gabr., Warsz., Warszawianka.
Oppman Zbigniew, Warszawa — Smereków.
Obrączkowa Janina z s., Częstoch. — Szachownica.
Ogenstein Naftali, Kraków — Szymony 193.
Osterman Ignacy, Lwów — Gerlach.
Osterman Fryderyk, Lwów — Gerlach.
Orosz Stanisław, Warszawa — Gerlach.
Olesiakówna Stefanja, Chełm — Oksza.
Orłowska Jadwiga, Lublin — Dom. Tur. Nauczyc.
Orłowska Wanda, Lublin — Dom Tur. Nauczyc.
Ogurek Stanisław, Kraków — h. Sport.
Openheim Michalina, Łódź — Wierchy.
Pawlicowa Alicja, Katowice — Szałas.
Pac Władysław z ż. Warszawa — Kubinówka.
Pakulska Marja z r., Warsz. — M. Oko.
Paszkowski Tadeusz, Warsz. — Świetlana.
Pawlikowski Dr Józef, Zduńska W. — Wołodyjówka.
Pachter Hanna, Warszawa — Piast.
Praussowa Zofja, Warszawa — Gencjana.
Praussowa Zofja i Ewa, Warszawa — Gencjana.
Pawłowski Bron. Marjan, Warszawa — Bristol.
Prägerowa Marja, Kraków — Wanda.
Paschalski, Radom — Modrzejów.
Paszkowicz Jan, Warszawa — Staszeczkówka.
Pretzel Adela z s., Kraków — Piast.
Pełczyński Narcyz, Warszawa — Poraj.
Pleśniewicz Stan. z s., Warszawa — Kasprusie 11.
Pełka Wiktor z ż., Łódź — Leśniczanka.
Perelberg Sonia, Łódź — Sienkiewiczówka.
Przeworski Maurycy z ż., Warszawa — Bristol.
Plewiński Tadeusz z r., Warszawa — Smereków.
Pęczkowska Regina, Łódź — Halka.
Pressówna Janina, Warszawa — Koliba.
Peretzówna Kazimiera, Warszawa — Radjon.
Perelman Rachela, Warszawa — Radjon.
Peters Fryderyk z r., Niemcy — Borek.
Piotrowska Marja, Lwów — Iza.
Pniewski Stanisław z r., Warszawa — M. Oko.
Piestrzyńska Pola, Warszawaa — Modrzejów.
Piątkowa Wanda z s., Warszawa — Płazówka.
Piekarski Andrzej, Warszawa — Borek.
Piątkowska Franciszka, Łódź — Rynek 3.
Pietrzak Janusz, Warszawa — Jasna.
Pinkusiewicz Karol, Łódź — Stamary.
Piętka Ludwik, Warszawa — Cieślówka.
Pinkus Jadwiga, Warszawa — Albion.
Pinkusowa Olga z c., Warszawa — Albion.
Piarza Jan, Pszczyna — Pod Gubałówką.
Pietruszewski Roman, Warszawa — M. Oko.
Pindor Czesław, Warszawa — Siemianówka.
Prosińska Helena z r., Warszawa — Bohdanówka.
Podlewski Michał z ż., Wrszawa — Sanato.
Próchnicki Feliks, Warszawa — Wiosna.
Poziomska Jadwiga, Warszawa — Żywczańskie.
Poradowa Zofja, Warszawa — Leśniczanka.
Pomper Witold z s., Warszawa — M. Oko.
Forański Hugon z ż., Łódź — Curuśka.
Poznański Stan. z ż., Łódź — Stamary.
Pordesówna Sala, Warszawa — Turnia.
Polak Z., Warszawa — Smereków.
Popoff Eugenjusz z ż., Warszawa — Smereków.
Ponczek Sz. z c., Warszawa — Ballada.
Pogoda Wiktor, Warszawa — Atma.
Pogorzelski Dr Witold, Warszawa — Adela.
Ponikło Dr Adam, Kraków — Lena.
Podgórski Miecz. z r., Warszawa — Męguszowiecka.
Podemska Al., Poznań — Dom Turyst. Nauczyc.
Prussakowa Regina, Łódź — Chowanna.
Puławski Wacław z ż., Warszawa — Borek.
Pytlasiński Władysław, Warszawa — Gerlach.
Pytlasińska Irena, Warszawa — Gerlach.
Przybylski Dr Zygm. z ż., Katowice — Radowid.

Skorowidz.

Adwokaci.

Dr. Józef Bulanda, adwokat i obrońca w sprawach karnych i wojskowych, Ogrodowa, willa „Jaśka“.
Dr. Diehl Józef, ul. Sienkiewicza, willa „Chochlik“, Telefon nr. 117.

Lekarze:

Dr. Szymon Papier, Kościeliska 2. Choroby skórne, weneryczne, kosmetyka.

Tekstyle. Konfekcja:

Antoni Krzyżak, ul. Krupówki, narożnik ul. Na rynek.
Maksymiljan Skibiński, ul. Krupówki 20.
Kamil Tomaszewski, ul. Krupówki 39.

Księgarnie:

Gebethner i Wolff, Krupówki obok poczty.
Księgarnia Nowa, ul. Krupówki 51.
L. Zwoliński — ul. Krupówki 37, vis a vis hotelu „Morskie Oko“ oraz wypożyczalnia książek.

Kefir:

Marjan Dorobczyński, ul. Krupówki 71, dom St. Wojciechowskiego.

Notarjusz:

Dr. Stefan Góra, Krupówki nad księgarnią Zwolińskiego.

Pamiątki z Zakopanego i Galanterja:

J. T. J. Komendziński, ul. Krupówki, obok księgarni Zwolińskiego.
Kiosk „Rozwoju“, ul. Krupówki, vis a vis Karpowicza.
Józef Tymke, Krupówki 69, vis à vis sklepu Meinla.
Piotr Lal, Krupówki 49, vis à vis Morskiego Oka.
S. Ciszewski, Krupówki obok Morskiego Oka.
„Ozdoba“ Kowalczyk i Ska, Krupówki, vis à vis księgarni Gebethnera.

Pensjonaty:

„Konradówka“, ul. Sienkiewicza.
Hotel-Pensjonat „Bristol“, ul. Chałubińskiego.
„Pod Matką Boską“, ul. Ogrodowa.
„Sanato“, ul. Jagiellońska.
„Warszawianka“, ul. Jagiellońska.
„Czerwony Dwór“, ul. Kasprusie.
„Dzidka“, Żywczańskie, własność Mjr. Liske.
„Uciecha“, ul. Kasprusie.

Spożywcze artykuły:

„Bazar Polski“, sklep główny, ul. Krupówki — filje: ul. Kościeliska i Chramcówki.

Banki:

Bank Podhalański Spółdzielczy vis à vis poczty (dom własny).

Sprzedaż i kupno:

„Panta“. Biuro sprzedaży domów, parcel i t. p., ul. Krupówki, obok „Komispolu“, tel. 76.

Zakłady fotograficzne:

Fotografja wytworna: H. Schabenbeck „Stefa“, Krupówki 57, tel. 136.

Cukry i czekolady:

Bazar cukrowy: Ludwik Kubica, Krupówki 65.

Tekstyle, konfekcja, obuwie:

Jakób Stiel, Krupówki 51, tel. 130.
Maks Mangel, Krupówki vis à vis Morskiego Oka.

Krawcy męscy:

Piotr Lal, Krupówki 49, vis à vis Morskiego Oka.

Pantofle zakopiańskie:

Wanda Śniegocka, Krupówki 39, II. p., nad księgarnią Zwolińskiego.

Kawiarnie i restauracje:

„Tatrzańska“, Krupówki vis à vis poczty.

Artykuły kosmetyczne, toaletowe i domowo-gospodarcze:

Jakób Wanderer, Krupówki L. 27, vis à vis księgarni Gebethnera.
„Onacia“ Witold Podgórski, Krupówki, (obok poczty).

Przybory sportowe, leżaki, saneczki:

Andrzej Góraś, Krupówki 33.
Jakób Wanderer, Krupówki L. 27, vis à vis księgarni Gebethnera.

Wydawca: Maksymiljan Skibiński. — Redaktor naczelny i odpowiedzialny: M. Skibiński. — Drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarz. Rom. Ferka w Krakowie.